

अर्थमन्त्री कार्कीद्वारा व्यवस्थापन गोष्ठीको समुद्घाटन

नीतिगत सुधारले अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव : अर्थमन्त्री श्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की

काठमाडौं । अर्थमन्त्री श्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्कीले आन्तरिक राजस्व विभागको भदौ २० देखि २१ गतेसम्म संचालन हुने व्यवस्थापन गोष्ठीको पासनमा बत्ती बाल्दै मंगलवार उद्घाटन गर्नु भयो ।

कार्यक्रममा अर्थमन्त्री श्री कार्कीले आगामी दिनमा विभागको दिशा निर्देश गर्नको लागि, समस्याहरु पहिचान गर्दै प्रभावकारी रूपमा विभागलाई समृद्धिको बाटोमा लान व्यवस्थापन गोष्ठी अग्रसर हुने अपेक्षा गर्नु भएको थियो । करदाताको संख्यालाई वृद्धि गर्न निर्देशन दिनुहुँदै मुलुकको दूर दराजमा बसेको मानिसले पनि विकास निर्माणको अनुभूती गरेको हेर्न चाहन्छौं भन्नुहुँदै त्यसको लागि राजस्व संकलनमा विभागको भूमिका महत्वपूर्ण हुने समेत बताउनुभयो । सन् २०२२ सम्ममा अति कम विकसित राष्ट्रबाट विकाशशील राष्ट्रमा र सन् २०३० सम्म मध्यम आय भएको राष्ट्रमा स्तरोन्नतिको लागि ठूलो आन्तरिक स्रोतको परिचालन आवश्यकता हुने बताउनुहुँदै मुलुकलाई समृद्धितर्फ लानका लागि निजी क्षेत्र, उद्योगी, व्यवसायी र कर प्रशासनबीच समन्वयको आवश्यकता रहेको बताउनुभयो । विभागलाई तोकिएका राजस्व लगायत थप राजस्व संकलन गर्न गोष्ठी सफल हुनेछ, भन्ने अपेक्षा गर्नुहुँदै नीतिगत सुधारका कारण अर्थतन्त्रमा सकारात्मक प्रभाव परेको बताउनुभयो । कर कानूनको कडा रूपमा परिपालना र प्रभावकारी अनुगमन गर्न निर्देशन दिनुहुँदै परम्परागत कार्यशैलीलाई अध्यावधिक गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । कर्मचारीको मनोबल वृद्धि गर्न कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणालीलाई समयमै निर्णय गरी कार्यान्वयन गरिने बताउनुभयो ।

व्यवस्थापन गोष्ठीमा अर्थराज्यमन्त्री श्री उदयशमसेर राणाले व्यवस्थापन गोष्ठीबाट राजस्व संकलन गर्ने सम्बन्धमा नयां सोच आउने अपेक्षा गर्नुभयो । आन्तरिक राजस्व विभागले गत आर्थिक वर्षमा लक्ष्यभन्दा १११ प्रतिशत बढी राजस्व संकलन गरेकोमा बधाई दिनुहुँदै यो आर्थिक वर्षमा स्थानीय तहको

निर्वाचन भैसकेको संघ र प्रादेशिक निर्वाचन हुन लागेकाले आर्थिक भार पर्ने हुंदा कर प्रशासनलाई जुन लक्ष्य दिइएको छ, त्यो पूरा गर्न निर्देशन दिनुभयो । करदातालाई कर तिर्ने सहज वातावरणको सिर्जना गर्न निर्देशन दिनुहुँदै करदाताले विल जारी गर्दा केन्द्रीय सिस्टममा तुरुन्तै देखिने पद्धतिको विकास गर्नु पर्नेमा जोड दिनु भएको थियो ।

अर्थसचिव डा. शान्तराज सुवेदीले व्यवसायीले व्यवसाय घाटा भयो भन्ने तर उसको रहन सहन र जीवन शैली उच्च स्तरको हुँदै जाँदा तालमेल हुन नसकेको बताउनुभयो । उहाँले विगतमा गरिएका घोषणापत्रका प्रतिवद्धताहरु कति पूरा भए ? त्यसबाट कति नतिजा प्राप्त भयो ? व्यवस्थापन गोष्ठीमा समीक्षा गर्न निर्देशन दिनुभयो । कर परीक्षण र अनुसन्धान तथा छानविन कार्यलाई गुणस्तरीय बनाउन समेत निर्देशन दिनुभयो । व्यवसाय घाटा हुंदा कर तिर्न नपर्ने बताउनुहुँदै तर व्यवसायले लुकाउने, छल्ने जस्ता गलत काम गर्न नहुने बताउनुभयो । व्यवसायीबाट उठाइएको करको ठूलो हिस्सा शिक्षा, स्वास्थ्य, जेष्ठ नागरिक भत्ता लगायतका सामाजिक क्षेत्रमा खर्च गरिरहेको बताउनुभयो ।

अर्थसचिव श्री सुवेदीले कर प्रशासनले प्रभावकारी भूमिका खेल्नु पर्ने बताउनुहुँदै आर्थिक गतिविधि वृद्धि हुँदै जाने पर्यटन क्षेत्र, उद्योग व्यवसाय, ठेकेदारले कामहरु गरिरहने तर तदनुसार राजस्व दाखिला नहुने गरेको बताउनुभयो । उहाँले लामो समय वक्यौता राख्ने सम्पूर्ण करदाताको विवरण पत्रपत्रिका, रेडियो र टिभीमा सार्वजनिक गर्न निर्देशन दिनुभयो । गलत कार्य गर्नेलाई नछाड्न निर्देशन दिनुहुँदै सही काम गर्नेलाई दुःख नदिन पनि उहाँले जोड दिनुहुँदै घुम्ती कर शिविर राखेर गाउँ गाउँमा करदाता शिक्षा र दर्ता प्रकृयालाई अगाडि बढाउन निर्देशन दिनु भएको थियो ।

कार्यक्रममा राजस्व सचिव श्री शिशिरकुमार हुंगानाले गत आर्थिक वर्षमा संकलन भएको राजस्व मध्ये कर प्रशासनकै मेहनतले कति संकलन भएको हो समीक्षा गर्न निर्देशन दिनुभयो । २०७४ श्रावण र भदौ महिनाको राजस्व संकलनको अवस्था सन्तोषजनक नरहेको बताउनुहुँदै कसरी लक्ष्यभन्दा बढी संकलन गर्न सकिन्छ, भन्ने तर्फ अग्रसर हुन निर्देशन दिनुभयो । २ दिनमा हुने व्यवस्थापन गोष्ठीमा कार्य योजना बनाउन केन्द्रित हुन र कार्य सम्पादन गर्दा आफ्नो दक्षताको उपयोग गर्न निर्देशन दिनु भएको थियो ।

संस्थागत सुधारका लागि गोष्ठी केन्द्रित हुनुपर्ने बताउनुहुँदै समस्याहरुमा केन्द्रित भएर छलफल गर्न पनि राजस्व सचिव श्री हुंगानाले निर्देशन दिनु भएको थियो ।

महालेखा नियन्त्रक श्री राजेन्द्रप्रसाद नेपालले व्यवस्थापन गोष्ठीले आगामी कार्ययोजना बनाउन महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ भन्ने अपेक्षा गर्नु भएको थियो । आरएमआइएस मार्फत् ७५ जिल्लामा नै राजस्व संकलनको अवस्था थाहा पाउन सकिने अवस्था रहेको बताउनुहुँदै कार्यालयले ५ हजार भन्दा माथिको भुक्तानी दिँदा प्यान नम्बर इन्टी गरेर मात्र भुक्तानी गर्ने व्यवस्था गरिएको जानकारी दिनुहुँदै प्रणाली व्यवस्थापनमा अझै सुधार जरुरी रहेको बताउनुभयो । आगामी दिनमा कार्य क्षेत्रमा सहज रूपले काम गर्ने गरी कार्य योजना बनाउनु हुनेछ भन्नुहुँदै गोष्ठी सफलताको शुभकामना दिनुभयो ।

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशक श्री किशोरजंग कार्कीले आन्तरिक राजस्व विभागले प्रत्येक वर्ष आयोजना गर्दै आएको व्यवस्थापन गोष्ठी (Management Seminar) ले राजस्व प्रशासन र कर प्रणालीमा भए गरेका कार्यहरुको विस्तृत रूपमा लेखाजोखा गर्ने, मूल्यांकन तथा समीक्षा गर्ने र आगामी वर्षको लागि कार्य योजना बनाई अगाडि बढ्ने एउटा महत्वपूर्ण व्यवस्थापकीय औजारको रूपमा प्रयोग गर्दै आएको बताउनुभयो । विगतमा शुरु गरेका कार्यहरु के कति सम्पन्न भए, के कति सम्पन्न हुन सकेनन् त्यसको व्यापक रूपमा लेखाजोखा गरी आगामी वर्षको लागि कार्य योजना बनाउने र त्यसमा भएका समस्यालाई व्यापक छलफलबाट समाधानतर्फ उन्मुख रहने अपेक्षा गर्नुभएको थियो । स्वेच्छिक कर सहभागिताको माध्यमबाट कर सहभागितामा अभिवृद्धि गर्नका लागि नीतिगत, प्रकृयागत, संरचनागत र व्यवस्थापकीय एवं व्यवहारगत सुधार गर्दै करदाता मैत्रि कर प्रशासनको अबधारणाबाट निर्देशित भई कार्य सम्पादन गरिदै आएको बताउनुभयो । विश्व अर्थतन्त्रमा आएको परिवर्तनलाई आत्मसात गर्दै मुलुकको अर्थतन्त्रलाई राष्ट्रिय हित अनुकूल बनाउने उद्देश्यले कराधारको संरक्षण गर्न नीतिगत सुधार गर्न थालिएकोमा हालको समय सुहाउँदो जनशक्ति विकास एवं नतिजामा आधारित विशिष्टकृत एवं व्यवसायिक र आधुनिक संगठनको रूपमा आन्तरिक राजस्व विभाग स्थापित भएको कुरा अवगत गराउनु भएको थियो ।

महानिर्देशक श्री कार्कीले आर्थिक वर्ष २०७३।०७४ मा करको दायरा विस्तार भई १ लाख ९२ हजार ७७६ करदाताहरु थप भई कूल करदाताको संख्या १६ लाख २३ हजार ७८ पुगेको, ८ ओटा कार्यालयमा बैंक काउण्टर स्थापना गरिएको Mobile Apps, SMS system को शुरुवात गरिएको, अन्तःशुल्क, शिक्षा सेवा शुल्क र स्वास्थ्य सेवा करको सफ्टवेयर तयार गरी बिद्युतीय प्रणालीमा आबद्ध गरिएको, Non- Filer व्यवस्थापन सम्बन्धी अध्ययन गरी प्रतिवेदन प्राप्त भएको जानकारी दिनुभयो ।

श्री कार्कीले चालू आर्थिक वर्ष २०७४।०७५ को लागि राजस्व संकलनको कूल ७३० अर्बको लक्ष्य मध्ये रु. ३०० अर्ब विभागको जिम्मेवारीमा परेको, जसलाई हासिल गर्ने कार्य आफैमा चुनौतिपूर्ण रहेको र सो चुनौति पुरा गर्न सक्ने गरी विभाग तथा मातहत कार्यालयले व्यवसायिक कार्ययोजना निर्माण गरी कार्य सम्पादन शुरु गरिसकिएको समेत जानकारी दिनुभयो ।

नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंका वरिष्ठ उपाध्यक्ष श्री शेखर गोल्डाले करको दायरा वृद्धि भएकाले लक्ष्य पूरा गर्न सफल भएको बताउनुहुँदै करदाता शिक्षालाई अझै प्रभावकारी बनाउनुपर्ने भनाई राख्नु भएको थियो । करको दायरा अझै विस्तार गर्नुपर्ने बताउनुहुँदै राजस्व न्यायाधिकरणमा राख्नु पर्ने धरौटी रकम बढी भएकाले त्यसलाई घटाउन सुझाव दिनु भएको थियो ।

नेपाल चेम्बर अफ कमर्श कर राजस्व सभापति श्री कृष्णमान श्रेष्ठले न्यून विजकीकरणको समस्या समाधान गर्न सके ५० प्रतिशत समस्याको समाधान हुने बताउनुहुँदै कर प्रशासनमा करदाता मैत्री व्यवहार भइरहेकोमा खुसी व्यक्त गर्नुहुँदै तर अझै पूर्ण नभएको बताउनुभयो । व्यवसायीहरूलाई कमाएको रकमबाट इमान्दारिताका साथ कर तिरिदिन आग्रह गर्नुहुँदै स्वयंसेवी कर अधिकृतको रूपमा व्यवसायीले भूमिका निर्वाह गरिरहेको जानकारी दिनुहुँदै व्यवस्थापन गोष्ठीबाट व्यवसायीलाई लाभ प्राप्त हुने उहाँले अपेक्षा गर्नु भएको थियो ।

राष्ट्रिय उद्योग व्यापार संगठनका उपाध्यक्ष श्री श्याम श्रेष्ठले दश वर्ष अघिसम्म कर अधिकृत देखा डराउने व्यवसायीहरू अहिले करदातामैत्री व्यवहारका कारण ढुक्क भएर व्यवसाय गर्न सकेको बताउनुभयो । कर प्रशासन र व्यवसायीबीचको सम्बन्ध सुमधुर हुँदै गएको बताउनुहुँदै कर तिर्नु प्रत्येक नागरिकको कर्तव्य भएकोले कर तिरौं तिरौं लाग्ने वातावरणको सिर्जना गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।